

SZOLNOK-DOBOKA.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDÁSZATI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak:
Postán küldve, vagy helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Félévre . . . 3 frt — kr.
Évnyegyedre . . . 1 frt 50 kr.
Az előfizetési pénzek bérmentesen a kiadóhivatalhoz s legelőszörübben postai utalvánnyal küldendők.

Ismeretlen kézből jött cikkek nem közlünk, s csak bérmentes leveleket fogadunk el.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal: Deés megyeházán.

„Szolnok-Dobokamegye” hivatalos közlönye.
s a megyei gazdasági egyesület

A lap szellemi részét érdeklő levelezések a szerkesztőséghez intézendők.

Művelődési díjak: Egy 30 négyzetű centimeter tért elfoglaló egyszeri hirdetés díja 50 kr., ezen fölül 60 négyzetű centimeterig 1 frt s így minden megkezdett 30 négyzetű centimeternyi tér többlet után 50 kr. számíttatik. Kedvezményül 4—10. szeri beiktatásnál 50%, 11 és többszöri beiktatásnál 100%-nyi díjengedés. Bélyegilleték minden beiktatásnál 30 kr. számíttatik.

Kéziratok vissza nem adatnak. Nyilttéri rovatot nem nyitunk.

Megjelenik minden vasárnapon.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A

„Szolnok-Dobokára.”

Lapunk immár pályafutása harmadik évfolyamába lépett. Két év áll hátunk megett, elég idő arra, hogy a nagy közönség bírálatot mondhasson feletünk. Mennyire váltottuk be adottsavunkat, eleget tettünk-e hivatásunknak, kielégítettük-e az igényeket? ítéletet t. olvasóink hozhatnak. Bennünket megnyugtat a tudat, hogy mindent megtettünk, a mi lehetőségünkben állott. Hogy pedig igyekezetünk elismerésre talált, megtestesítve lett a megye bizottságának mult évi december 30-án tartott közgyűlése alkalmával hozott azon határozata által, mely szerint azon közohaj, hogy lapunk, mint a megye „hivatalos heti közlönye”,

A „SZOLNOK-DOBOKA” TÁRCÁJA.

Itt a crivecz!!

A lapok közelebb azt a gyászos tudósítást hozták, hogy a török foglyok és az azokat kísérő muszka katonák nagy része a vihar áldozatai lettek. Én ezt nagyon is valószínűnek tartom, mert magam is közel voltam ahhoz 1863-ban a havasalföldi pusztán — la baragán — hogy soha többé ne lássam Bukurestet. A mit egykor átéltem, s a mit most a lapokból olvastam, alkalmat nyújtottak nekem, hogy egyet-mást elmondjak a romániai híres téli szélviharokról crivecz vagy viscolu — e lapok t. olvasóinak.

Romániában az ősz kiválóan gyönyörű évszak. A vegetatio benyulik csak nem a tél kezdetéig. Sokat utaztam ez évszakban Románia gyönyörű téerein, néhol jó országúton, másutt toronyirányban fedett szekérrel — droska — egymás mellé fogott izmos és gyors román lovakkal. Volt néha szép időm, poros utam, volt néha olyan sár-tenger, hogy pl. Bukurestből Pitestre három egész nap utaztam. Ma vasúton az egész utazás két óráig tarthat. Föl sem vettem az utazás kellemetlenségeit, hisz fiatal voltam és szétzúllott honfitársaimat látogattam meg a hontalanság pusztáiban s olyan jól esett hirdetni nekik, hogy a haza nem vesztet el, hogy lesz még feltámadás. . .

„Csak a criveczre ügyeljen a t. ur”, így figyelmeztettek nem egy ízben szerető honfitársaim. Fogalmam sem volt a criveczről. 1856. telén Coronini az osztrák megszálló sereg tábor-nyaga magához hivatott s megkért, hogy rándul-

jövőre valamennyi község által megrendeltessék, határozatilag kimondatott. Mi részünkről ezen megtiszteltetéssel szemben azon ígéretünknek adtunk kifejezést, hogy ha megyénk községei lapunkat megrendelik, azt — előzetes befizetés kötelezettsége mellett — egész évre 5 frtért küldjük meg. Hinnünk kell tehát, hogy a t. közönség más szomszédmegyék példáját követve, törekvéseinkben támogatni fog. Intentióink sokkal ismertebbek, hogysem azok felsorolásával hosszadalmaskodjunk, fő-főtörekvésünk jövőre is megyénk közjóléte előmozdítására s annak központja emelésére irányuland. Előfizetési feltételeink a községekre nézve változtak, a mennyiben ezek előre fizetve 5 frtért kapják lapunkat. Máskülönben egész évre 6 frttal, félévre 3 frttal, évnyegyedre 1 frt 50 krral fizethet-

jak el a Veda folyócska melletti kis oláhvárosba Alexandriába s gyűjtsem össze ott a Ferencz Károly ezredében levő ref. legényeket, prédikáljak és osszak nekik Urvacsorát. A kérelmet parancsnak tekintettem s még azon napon droskába ültem. Egész nap havazott, dudolt a szél, utnak nyoma sem volt, toronyirányába hajtottunk s két egész nap kinlódunk, míg oda vergődtünk. Ott figyelmeztettek, hogy ha szeretem életemet, más-kor ilyen időben el ne induljak, mert ha a crivecz uton kap, akkor baj lesz. Ügyeltem is ezután és kikerültem a crivecz bácsit egészen 1863. decemberig. Respektálni megtanultam ugyan a criveczet a városban is, mert ha véletlenül előállott, úgy működött odahaza is, hogy ha ilyenkor halottam volt, nem egyszer történt, hogy a temetőben a halottas imakönyvet zsebredugtam, a palástot derekamra csavartam és kapát ragadtam s hánytam a földet a sirásával; különben ott fagytam volna meg a temetőben.

A lapok minden télen hirdették, hogy a crivecz most itt, majd amott ölt meg ennyi embert, annyi barmot. Emlékezem, hogy egy ízben azt a tudósítást hozták, hogy Moldovában a crivecz az uton talált több szekér lakadalmi vendéget a mint egyik faluból a másikba utaztak s odavesztett minden ember és minden ökr. Ilyenek olvasása és tapasztalata után mind jobban kezdettem respektálni a criveczet, hanem 1863. decemberben aztán megtanított arra is, hogy soha el ne birjam feledni őt.

Ime hogyan történt. Lakadalmazni rándultunk Kalarásra a híres Szilisztria tőszomszédságába. Hideg száraz időben utaztunk három droskával az 1863. év decz. utolsó hetében Kalarásra Mester Ede gyógyszerész hazánk-

ni elő kiadó hivatalunkban. (Megyeház.)

A „SZOLNOK-DOBOKA” szerkesztősége.

A magyar közönséghez!

A magyar nemzet irodalmát minden időben drága kincsének tartotta s a szeretet féltékenységgel őrködött felette. Ha jöttek idők — és pedig nem egyszer jöttek — midőn az idegen befolyás nemzeti önállóságunkat romlással fenyegette, mindig az irodalomból merített lelkesülést, erőt és kitartást küzdelmeihez. Szomorú idők valának azok, de a nemzet, mely oly nagy bizalmat fektetett nyelvbe és irodalmába, hitéből erőt nyerve, bátran szemébe nézett az eléje tornyosuló bajoknak s magyar maradt még akkor is, midőn ellenei azt hitték, hogy ősi szokásaival együtt nemzetiségéből is kivetkőzött.

Ne adja az ég, hogy hazánkra valaha még oly szomorú napok viradjanak, midőn e küzdelem újra szükségessé válhatnék; de mi félünk, hogy az a közöny, mely olvasóinknál néhány év óta az irodalom és különösen a szépirodalmi művek irányában mindinkább mutatkozik, még az idegen befolyás célzatos törekvéseinél is hatalmasabb tényező lehet arra nézve, hogy nemzeti sajátosságainkból kivetkőzve, lassankint a hazafiasság is csak üres fogalomná, pusztá szavá változzék nálunk.

fiához, kinek leánya egy Bukurestbe telepedett maros-vásárhelyi magyar gépészhez volt menendő.

A lakodalom vigan folyt le kitünő magyar szokások és pohárköszöntések között. Emlékezem, hogy én voltam felkérve arra, hogy az ó év utolsó estéjén pontban éjféltkor vegyem fel a textust és tartsak alkalmi beszédet. Ugy is történt.

Az ujév első vagy második napján indultunk vissza a három droskával Bukurestbe, mert ó naptár szerint még mindig 1863-ban voltunk és karácsonra honn kellett lennünk. Elindulásunk napján csendesen havazni kezdett, de enyhe időben s szokás szerint vigan utaztunk. Estve egy, a pusztá közepében magánosan álló csárdához — csárdácu — érkeztünk. Összesen nyolczan kilenczen lehettünk s köztük az új pár. A csárdának két kis szobája s közbül pitvara volt.

Pinczéje sem hiányzott, ott tartotta a görög korcsmáros minden élelmét és hitvány vutkiját — czujka. Egyik szobát azonnal elfoglaltuk. Volt benne egy hosszú priesces, s ezen végig terítve egy ócska gyékény s néhány szennyes párna. Tessék itt hálai 8—9 egyének s köztük négy nőnek. Ennivaló volt a tarisznyába. Éjfélig elmulattunk, de már akkor le kellett feküdni, mert a nők nem bírták a dicsőséget. Végig nyultunk a priescesen szép sorjába. Aludj ha tudsz a kopasz deszkán! . . . Megtiltottuk, hogy senki se beszéljen, hát ha így elalszunk! . . . Hallgattunk mint a nyúl a bokorban, de nem sokáig, mert éjfélt után egy-két óra között iszonyú zugás, sivitás támadt. . . Egy pillanat alatt mind talpra ugrottunk s gyertyát gyújtottunk. A meggyújtott gyertyát szokott helyén a falon egy deszka tartóba téve, bámulva láttuk, hogy a gyertya lángját egy hasadáson ostrom alá fogta a szél s csaknem kioltja azt. A

Lapunk mai számához a Franklin-társulat könyvárjegyzéke van csatolva.

Íróink e közöny miatt elesüggedve, nem lelkesedésüket már is kezdik elveszíteni, mert fáj látniuk, hogy az olvasó-közönség, megelégedve arról, hogy az irodalom pártolása nem csupán szórakozási szükség, de egyúttal az önművelés egyik leghatalmasabb eszköze, s tekintve a nemzeti létért való küzdelem állandóságát, a melyre nemzetünk kényszerítve van, hazafias kötelesség is, egy idő óta szokatlanul nagy hidegséget tanúsít nemzeti irodalma iránt.

Midőn a „Petőfi-Társaság“ alig egy évvel ezelőtt megalakult, célja az volt, hogy a magyar szépirodalom képviselőit lehetőleg egyesítve, egyrészt az írók tevékenységét emelje, másrészt a közönség már-már kialvóban levő érdeklődését újjáélesztse, s a magyar elmék termékeinek nagyobb elterjedést szerezzen.

A Társaság felhívása nem volt pusztaszó, mert felolvasásait mindekor nagy és díszes közönség látogatta s irodalmi vállalkozásai körül a magyar olvasóknak színe és java csoportosult. E siker által felbuzdítva a társaság közelebb tartott közgyűlésében azt határozta el, hogy régi szándékához képest, alapját kiszélesíti s hogy a nagy közönség és az irodalom közti viszonyt még közvetlenebbé és bensőbbé terve, rendes tagjai közé felveszi mindazon lelkes honfiakat, kik az irodalomnak megkedveltetése, terjesztése körül buzgólkodnak s ekép a társaság céljainak elérése körül a tényleg működő írók mellett szintén fontos tényezők.

Új alapszabályaink szerint a Társaság alapító tagja lehet mindaz, ki a Társaság pénzalapját legalább száz forintnyi alapítvánnyal növeli; pártoló rendes tag pedig, ki három évi kötelezettség mellett évenként tíz o. é. forintot fizet. Az ilyen tagok a Társaságtól oklevelet kapnak, melynek alapján joguk van a „Petőfi-társaság tagja“ címet viselni, ingyen kapják a Társaság közlönyét, évkönyv-kiadványait s részt vesznek a Társaság működő tagjainak megválasztásában, kik a tisztviselőkkel együtt a Társaság választmányát képezendik.

A pártoló rendes tag, az alapszabályok szerint, évi díját vagy egyszerre vagy két egyenlő részletben, december és június hónapok folytán tartozik beküldeni a társaság pénztárnokához s az oklevélért egy-szermindenkorra 2 frtot fizet.

Így pedig az északi és keleti oldalán olyan zuzmarás, hogy késsel lehetne levakarni. Künn a vihar tombolt, mi benn sopánkodtunk, kiabáltunk.

Lármánkra benyitott görög koresmárosunk s hidegvérrel ránk kiáltott, hogy „itt a crivecz!“ A „crivecz!“ hangzott egyszerre minden ajakról. „Az ám, — felelé a görög atyafi — s a kinek kedves az élete, az ki ne merjen most menni a szabadba.“ Ez még jobban elrémitette a lakadalmi vendégeket. „De hát meddig fog tartani ez a crivecz?“ kérdém hirtelen a görögtől. „Nem tudom, de három napig eltarthat“, felelé öldöklő nyugalommal a számító görög. Lőn erre aztán a nők részéről olyan sirás-rívás, mint az utolsó ítélet napján. . . . „Jaj Istenem! itt veszünk, itt pusztulunk el. Mit eszünk három napig, hisz a mi a tarisznyában még meg van, alig elég egyszerre ennyi embernek. Hát a szegény lovakból és kocsisokból mi lesz három napig?“ A görög nyugodtan felelé: „A lovak a földalatti istállókba vannak, széna van elég, víz helyet havat kapnak, a kocsisok velem lesznek egy szobában. A mi önöket illeti, van málé liszt, vereshagymám és paszulyom elég, három nap ettől sem hall meg önök közül senki,“ s ezzel otthagytott. . .

„Na most már kivagyunk, miért nem is tudtuk ezt a lakadalmat tavaszra halasztani: Jaj Istenem mi lesz belőlünk! Három napig puliszkát, vereshagymát és paszulyt enni, reá hóvizet inni, s a szobából csak a pinczébe mehetni. Jaj, jaj és jaj.“ Erre a sok asszonyi jajra künn a crivecz még nagyobbakat sikoltott, az egyszer volt az ur künn és benn is. Talpon viradtunk meg s nem győztük vigasztalni a kétségbeesett nőket. De utójára elapadnak még a női könyvek is. Most már a konyha után kellett nézni, az ét-

A mely pártoló rendes tag a Társaságból a három év letelte után kilépni akar, szándékát az utolsó év vége előtt a titkárnál bejelenteni s oklevélét visszaküldeni tartozik; ellenkező esetben a következő három évre is tagjánul tekitetik a Társaságnak. A megválasztott vagy kilépő tagok nevei a Társaság közlönyében fognak közzétettni.

Ez új alapszabályokat felső jóváhagyás alá bocsátotta a Társaság s az 1878. évben már ezeknek alapján működik tovább. Ez okból hazafiai bizalommal kéri fel mindazokat, kik a magyar szépirodalom ügye iránt közelebbről érdeklődnek, hogy a Petőfi-társaság eddigi munkásaival kezdet fogva, a Társaság tagjai közé lépni s annak ismerőseiknek körében új híveket szerezni sziveskedjenek. A jelentkezések egyelőre Szana Tamás társasági titkárhoz, (Budapest IV. bástya-utca 18.) intézendők.

A Petőfi-társaság eddigi tagjai megvannak győződve, hogy felhívásuk élénk visszhangra talál, s a magyar szépirodalom barátai nagy számmal sorakoznak a társaság kibontott zászlója alá.)*

Budapest. 1877 végén.

Szana Tamás,
titkár.

Jókai Mór,
elnök.

Budapesti levelek.

I

Budapest, 1877. Sylvester napján.

Menj-menj, te vén öreg, a sírban állnak már lábaid, nem érdemelsz egyebet, mi tőled a halált és korszod a multat. Mit élél közöttünk, ismerünk jól, „katyából nem lesz szalonna, botból borotva nem támad.“ Menj, úgy sen javulsz meg tudom, nyomoruságos egész alakod, vállaid félre állanak, hátod kifelé indult és göröngyös régi vagy, mint az országútja. Élveztél eleget, csalódások, esüggedésektől, pezsgő örömeiktől tarka életed. Száz meg száz képek, mint ködképek keltek, oszlottak el egymásután, itt öröm, ott nyomor, a Balkán tövében ma is patakkal omló vér és könnyek, diadal és veretés, melyek felett ravaszán ül a szerencse felemelő és lealázó mosolyával. Mi kötne hozzád? hogy bámuljunk tovább is bus alkotmányaidat és csodáljuk azon kétség-

*) A Petőfi-társaság gyűjtőívének egy példánya le van téve szerkesztőségünknel s aláírásokat szívesen fogadunk.
Szerk.

lapot megállapítani három és még ki tudja hány napra. A nyomoruságból tréfát kellett csinálni, mert ha valamelyik nő megtalál betegedni, az aztán nagyobb baj lesz. Az első nap reggelére még kávé is volt Kalarásról, az ebéd is kitelt a tarisznyából, hanem vacsorára már meleg puliszka és paszulyleves, nyomtatékul vereshagyma. Én jártam elől jó példával, egyedül többet ettem mint az egész társaság. Nem csuda, mert ösmerem a lageri életet. Volt nekem ennél rosszabbul is dolgom százszor is. A vihar sikoltásához is hozzászórtunk s utójára még produkáltuk csunya hangjait. A második éjszaka is rettenetes volt, mert attól félhettünk, hogy az egész házat a nyakunkba zuhintja a vihar; alig vártuk, hogy megviradjon valahára. A reggeli most már ismét a puliszka, paszuj és vereshagyma volt, az ebéd, a vacsora detto, a harmadik napon is da capo!!

Három egész napot és négy szörnyű éjszakát egy pusztá közepén álló nyomoru csárda egyetlen szobájába tölteni 8—9 egyénnek s köztük olyan négy nőnek, kiket a szél sem ért jóformán eddig, még most is borzadok, ha rá gondolkodom.

Mit tudtunk csinálni ilyen szörnyű helyzetben, nappal is sötét szobában, mert a fagyos ablak s az iszonyu hófúvás minden világosságot elzárt. Segít az ember magán, a hogy lehet, mi is így tettünk. Szerencsére ott volt az új asszony bőrdíjében Petőfy összes költeménye négy kötetben. Elő velük, szavaljunk! Elkezdtem én és folytatta mindenik: „Megkurbácsolom a világot“, még most is fülembé hangzik. Ha a szavalásból kifogytunk, elővettük az anekdotákat s ha ezeken is jól kimulattunk magunkat, rázengítettük: „Ragyogj reám boldogságom csillaga.“ Mind fia-

beeséseket, multad aggodt képeit, melyek élesen vernék szíveinkben. Hány lélek borult el, mint ősz hervadása, felszajva bánata kesergéseiben, hány lélek vándorolt el agyában elfojtva kinjaitól hányat küldtél más hazába megszüntetve kinjait, szenvedéseit örökre. Eltemetve leszesz, helyetadva a következő 1878-nak, egy újévnek, hogy új reményeket tápláljon szíveinkben egy hivatal megnyerése vagy előléptetése iránt. Az újév meghozta az előfizetési felhívásokat is, mint minden évben szokott lenni, szegény közönség nem tudja melyikre fizessen elő, egyik többet ígér, mint a másik. A Bartok Lajos (Don Pedró) megindítandó új lapja a „Bolond Istók“ ellenzéki élelapp iránt a fővárosban nagy pártfogás nyilvánul, egyike leendő legelterjedtebb élelappjainknak. A korszolázó idény beköszöntött fővárosunkban, a városligeti tó tükörsimára fagyott, jó kedvvel hasitják szép dómáink s az elite férfiközönség a jeget két-három katona banda mellett; négy—öt ezeren lehettek ma kint, köztük láttuk br. Edelsheim-Gyulait és fiát, Thaiszt és nejét stb. A gyönyörű pavillon, mely tavaszi saisonban csak felig készült el, ma teljes kényelmeivel áll a közönség rendelkezésére.

A gazdasszony-egylet árvaháza javára rendezett zenészi matinee igen jól sikerült, mely Sipos Antal derék művésznünknek köszönhető. A kis terem egészen megtelt, a női egyletek számos kiváló hölgye jelent meg. Liszt Ferenc is ott volt. A közreműködők közül kiemelendő Keczer Ida, ki valóban Liszt „Polonaise“-et művészi felfogással játszotta, kivüle Krivácsy Ilonka k. a. Chopin polonaise-et, Zaphiri Helén k. a. a gróf Zichy Géza „Serenade“-ját s „Adél keringő“-jét, Almásy Miklós a Beethoven d-moll sonatáját. A gazdasszony-egylet nevében Karmán Lajosné ur-hölgy egy babérkoszorút nyújtott át Siposnak, a derék zenésznek művészetének elismerésül.

Az ünnepek szokott ajátosságával folytak le. Elmul az örömek estéje, kicsinyek, nagyok boldogok lehettek. A gyermek újból messzeszámitja azt a napot, midőn szívdobogva várja az aranyos diót, a meggyújtott viaszgyertyácskákat és ezek fényében úszó csecebeeséseket.

Az új operaház első emelete már fölépült, az építkezés rendkívül gyorsan halad, így reményünk lesz, hogy 1879-re teljesen elkészül. Az udvari páholyt a király mellszobrával fogják ékesíteni. Hofbauer Lajos építész a szobor vésésével Szász Gyula fiatal építész bízta meg, a szobor szép erdélyi márványból készülend, s valószínű, hogy a párisi közkiállításon ki lesz állítva. De-talok voltunk, a költészet a kétségbeeséstől megmentett.

A minek kezdete van, lesz vége is. Negyedik nap reggelén a crivecz is kifáradott s mi is kiszaladtunk a szabadba. Szörnyű munkát hajtott végre e három nap a crivecz! Országutnak se híre se pora. Hófúvatagok és tisztára seprtek sík föld, annyi volt az egész, mit láthattunk. Elszántuk magunkat, hogy legyen a mi lesz, de befogatunk és elindulunk toronyirányába. Ugy is tettünk. Estére megint ilyen csárda felébe értünk, az étlap ott is puliszka, paszuly és vereshagymát nyújtott. Már annyira beletanultunk, hogy versenyeztünk: ki eszik többet? A paszuly-pulizskából én nyertem el az első helyet, a vereshagyma dicsőségét másnak engedtem. Ötödik nap délből már a feresztrő-fűrészt nevé sorompónál álltunk meg, de ott a hófúvás miatt lehetetlen volt Bukarest-be behajtatni, tehát lekerültünk a Podu Mogosój sorompóhoz s ott hajtottunk be. Volt öröm Izraelben! Az egész ösmerős világ azon hitben élt, hogy a crivecz valahol a pusztán — la baragán — mindnyájunkat megölt. . . Megölni nem ölt meg, de azt a lakadalmat s benne a crivecz hangversenyét, Petőfy műveit, a puliszka, paszuly és vereshagyma hű szolgálatait, kik azon napokat és éjelet átvirrasztottuk, feledni sirig nem fogjuk.

Fedél alá a crivecz elöl! Így van remény a menekülésre, de a ki nem bír fedél alá vonulni, az menthetetlenül elvesz. Ez az észak-keleti szél olyan iszonyu hideg, hogy a tüdőt beretva-ként vágja, okvetlenül megfullaszt. Nem csuda, mert Muszkaországba jó s olyan, mint az a szabadság, melyet a kozákok osztogatnak törökországi hittestvéreiknek. . . Szegény testvérek! —

Kócs Ferencz.

libes Leo e párisi szellemes zeneköltő a napokban meglátogatja fővárosunkat is, jelenleg Bécsben időz. A nemzeti színház igazgatósága itt léte alkalmával szorosabb összköttetésbe léphet, mert a „király mondta“ című dalmű szerzője méltó volna, hogy nemcsak „Coppelia“ ballet szép zenéje és „Petaud király udvara“ cz. operetje által legyen képviselve játérendszerünkben, hanem sok operettjein kívül egyebekkel is, miket tőle a fővárosi magyar színházak látogatói még nem láttak. Nemzeti színpadunkon nov. 23-án bucsuzott el Carina Anna k. a. a színi pályától „Don Juan“ opera Donna Anna szerepében. A kisasszony ki a magyar színpadon mondta ki az utolsó szót azon pályán, hol oly sok babért aratott, ép azért e perezen kár lenne kritikával keseríteni a bucsu pillanatát. A közönség meglehetősen számban nézte az előadást, hol Ney és Kőszeghy tündek fel a kisasszony mellett. Tapsra nem igen buzdult a közönség. A nemzeti színházról Egressy Ákos és E. Kovács Gyula megkapták szerződésüket és május elején egyszerre kezdik meg működésüket.

Rómer Flóris már elutazott Nagyváradra, hogy kanonoki állását elfoglalja. Nem rég fényes bankettet rendeztek a Hungáriában számos akademiái, történeti társulat, a muzeum tisztviselői köréből, barátai, hol Tanárky G. államtitkár volt az első, ki a távozó tudóst a miniszter nevében üdvözölte. Egyetemi utolsó előadásán hallgatói díszes csoportban összeállított fényképekkel lepték meg őt.

A népszínházban Erdélyi Marietta közelebb lépett fel, mint szerződött tag. Midőn egy-két évvel ezelőtt ugyan e színpadon vendégszerepelt, esinos megjelenése és szép iskolája által feltűnt, de akkor hangjának tompasága és játékhánya útjában állottak, hogy teljes sikert arathasson.

Boldog újévét! H. D.—a Géza.

Lapszemle.

A „Hon“ folyó évi első számában „jövők biztosítékai“-ról elmélkedve — írja:

Kevés reménnyel, több hittel fogunk az új évhez, mely bizonyára szaporítani fogja megpróbáltatásunk éveit, de nem szabad, hogy megtörje e nemzet honszerelmét és földadatában, hivatásában, önmagában való hitét, bizalmát. Sok, nagyon sok ok van az aggodalomra, de egy komoly ok sincs a kétségbeesésre. Nemesak hazánk, de az egész monarchia sorsa fölött, a történelem tanúsága szerint, a lét és nem lét politikai kérdése, ép úgy mint az anyagi bajok mindezen problémái, melyekkel most küzdünk, gyakran, hogy ne mondjuk mindig, egy vagy más alakban, folytonosan oly élesen, oly vésteltjesen voltak fölállítva, mint most. Tekintsünk végig csak e századon: vajjon az 1810—15-ki válság, az azutankövetkező reactionárius, terméketlen, álmos béke, a 48-ki forradalom, az 1854-ki, 1859-ki és 1866-ki események találták-e kedvezőbb helyzetben; több tekintéllyel, katonai erővel és nemzetközi hittel; sőt, merjük kérdeni, forgalmi, hitel- és más anyagi forrásokkal ellátva e monarchiát; mint a mennyivel most bír; most, mikor azok, bár sok téren beteges állapota daczára, fejlődtek és még a nemzetek alkotmányos ereje is rendelkezésére áll?

És kérjük, hogy — elfogadva az események eredményeit is, — vajjon, az anyagi és politikai bajok, a nagy nemzetközi veszélyek daczára is, melyekkel most oly nagy erőfeszítéssel küzdünk, van-e, ki az említett korszakokban való tényleges állapotainkkal felcserélni kívánná hazánk mostani sorsát? Talán nemzetiségünk, irodalmunk, állami létünk több eszközzel és biztosítékkal rendelkezett ez évek bármelyikében, mint most?

A nagy adó, rossz hitel, gyenge kiegyezés és muszka háború: okozzák az aggodalmakat; de egyik sem ad okot a csüggedésre. annál kevésbé a kétségbeesésre. A nagy adó helyett aránylag is többet fizet vissza az állam a polgárnak, mint az előtt bármikor; eddig nem láttuk az adó nyomát csak fizettük; most látjuk: vasutaink, hajózásunk, adminisztrációnk, intézeteink, igazságtgyünk, hiányos, de folytonos fejlődésében; és terheisé az

adót nem összege, hanem anyagi bajaink teszik; ezek mulásával, (és erre is dolgozhatunk) javul teherviselési képességünk is. Hitelünk rosszassága daczára is nagyobb, mint ezelőtt és javítására több intézkedés történt. Az uszort az angol bank 2 százaléka sem volt képes London ezer zálogházából sem kiadni, hol átlag 20 százalékkal dolgoznak; ne vegyük ennek nálunk való létezését halálos bajnak. És ha létre jő a hiányos kiegyezés, kevés, de több eszközt és szoliditást ad rendelkezésünkre, mint a mennyi fölött eddig bármikor rendelkezünk; és izzadságunk verejtékéből többet ment meg, más téren több működésre ösztönöz, hogysen e miatt bátorságunkat veszítsük sőt ellenkezőleg, arra ösztönöz, kényszerít, hogy önmagunkban kereszük az eszközöket, hiányainak pótlására és megtanít a szigorú törvényre, hogy a fejlődés lassu, fáradságos, de folytonos.

A nemzetközi küzdelem pedig tényezőül ösmert el, mik eddig soh se voltunk; a monarchia és más államok közös ébersége, államférfiainak befolyása ebben is nagyobb biztosíték, a sikerre nézve, mint a mennyi fölött eddig rendelkezünk.

Előre tehát, bátran, esüggedetlentül; veszve semmi sincs, jövők fölött örködhethünk és dolgozhatunk. Ez a tudat: adjon boldog újévét!

Könyvismertetés.

A megyék reorganisálásával oly mérvű változás történt közigazgatásunkban, mely hivatva lett újja teremteni a megyét. Az 1876. VI. törvényezikk az egész megyei igazgatást — a polgári peres ügyek kivételével — egy bizottságra ruházta, mely bizottságnak tíz hivatalnok s tíz választott tagja van.

Szolnok-Dobokamegye közigazgatási bizottsága érezve azt, hogy ezen új intézmény csak úgy és akkor fejtheti ki összes tevékenységét, ha a megye minden egyese tájékozva van e bizottság hatásköréről, még a múlt 1876. év október 2-án tartott ülésén megbízatást adott a megye alispánjának egy „Tájékoztató ismertetés szerkesztése tránt.

Szarvadi Pál, Szolnok-Dobokamegye alispánja „Tájékoztató ismertetés az 1876. VI. t. cz. alapján életbeléptetett közigazgatási bizottság hatásköréről.“ czim alatt munkája sajtó alól immár kikerült.

E 24 lapból álló kis füzet négy fejezetben a legkimerítőbben tárgyalja a közigazgatási bizottság minden teendőit. E dióhéjba szorított mű melynek I. fejezete a közigazgatási bizottság tagjait nevezi meg és az általános intézkedésekről szól. A II. fejezet a bizottság hatáskörét, I. része a bizottság teendőit a közigazgatás terén, — II. része teendőit mint fegyelmi hatóságnak, — III. része teendőit mint felelővíteli hatóságnak ismerteti. A III-ik fejezet a bizottság viszonyát az államkormányhoz és a törvényhatóságokhoz, végül pedig a IV. fejezet a bizottság tagjainak kötelezettségét és felelősségét sorolja fel; biztos utasítással szolgál nemcsak a közig. bizottságok tagjainak, tisztviselői és körjegyzőknek, de nélkülözhetlen a megyék ügyei iránt érdeklődő minden egyesre nézve is.

A mű Tatrossy Mór itteni könyv- és papirkereskedő kiadásában jelent meg és nála 30 krért megrendelhető.

VEGYESEK.

— Lapunk t. olvasóit, előfizetési pénzbeli hátralékaik törlesztésére tisztelettel kérjük.

— Első számát lapunknak oly kéréssel küldjük meg eddigi t. olvasóinknak, hogy azon esetre, ha azt tovább is járítani nem kívánják, egyszerűen visszaküldeni sziveskedjenek, mivel másképp — azon hitben, — hogy e tekintetben ohajaikkal találkozunk, lapunkat nem szüntetjük meg s az előfizetési díj utólagosan megköveteljük.

— Megyénk közigazgatási bizottsága januárius havi rendes ülését e hó 8-án fogja megtartani.

— Szolnok-Dobokamegye „Szabályrendeletei“ a sajtó alól kikertülván, elárusítás végett Tatrossy Mór, itteni könyv- és papirkereske-

dőhez bizományba letételek s nála füzeteként 50 krért megrendelhetők.

— Tűzoltóink f. hó 12-én tartják meg ez évi táncvigalmukat. Bementi díj személyenként 1 frt, családjegy 2 frt o. é.

— A polgári olvasókör táncvigalma szintén e hóban lesz és pedig 19-én. E bálók mindig népesek és igen kedélyesek szoktak lenni. Nincs kétségünk a felett, hogy a derék polgárok ez alkalommal is mindent elkövetnek, hogy táncestélyők mentől népesebb, de a mellett kellemes és vonzó is legyen.

— Máday Izidor a „Földművelési érdekeink“ eddigi szerkesztője már 1878. január 1 től fogva Mórócz Istvánnal, az országos gazdasági egyesület titkárával együtt fogja szerkeszteni a „Gazdasági lapokat“, az országos gazdasági egyesület XXX. évfolyamába lépő közlönyét.

— Mai számunkhoz a „Vasárnapi újság“ és „Politikai Újdonságok“, „Nemzeti Hírlap“, „Képes Néplap“ és „Jogtudományi Közlöny“ hírlapok előfizetési felhívása és a Franklin-Társulat könyvárjegyzéke van mellékelve; ajánljuk a t. olvasó közönség becses figyelmébe.

Bel- és külföld.

Londonban szombaton két nagy népgyűlés volt, az egyik török, a másik orosz párti. Ozman pasa minden tüntetés nélkül orvosa kíséretében Bukarestbe érkezett, honnan pénteken Kiew felé vitték.

Erzerumot az oroszok körülzárolták. Egy Londonba érkezett magánsürgöny szerint a szultán Milán fejedelmet trónvesztettnek nyilvánította. A dunai jégzajlás a brajlai hidat messzire elsodorta, a nikápolyit szétrombolta. Nagy hóviharak gátolják a muszák előnyomulását.

A szerbek hétnapi ütközet után körülzárták Nist, Akpalánkát, Pirotot el is foglalták. Károly, román fejedelem Viddin alá készül.

M. H. távirata szerint Gurko három mértföldnyire van Sofiától. A piroti rácz hadosztály Sofia felé indul. A „Presse“ egy sürgönye szerint Sofiát be is kerítették, s a lakosság el is hagyta Sofiát. A szerbek ellen Szalonikiból indítottak csapatokat. Athénból sürgönyzik, hogy Kréta szigetén elfogták a fölkelők vezérét.

Az angol kormány a porta kérésére elfogadta a béke közbenjárást a czárnál. Jól értesült személyek állítása szerint a békére nagy romény van. A békeajánlatot elfogadja Muszkaország, ha a német államkanczellár támogatására nem számíthat. A fegyverszünetre nézve a feltételek ezek: az ázsiai határ kiigazítása, Dardanellák megnyitása, Románia függetlensége, Bulgáriára nézve ha a porta elfogadja a konferencia határozatait, de ha engedményeket tesz Szerbiának és Montenegrónak. Ha Törökország elfogadja, kész az ellenségeskedést megszüntetni.

Írják, hogy az angol politika főcélja Egyiptom elfoglalása.

Andrássy Gyula grófot újévben nagy kitüntetés érte. A király egy sajátkezű irat kíséretében az aranygyapjas rend jelvényeit küldte meg neki. E rend tudvalevőleg a legmagasabb, melylyel souverain kegy kitűnő férfiak érdemeit jutalmazhatja. Hajdan csak fejedelmi vérből származottak viselhették e rendet s korunkban is csak a legritkább esetekben kapják mások. 1873. óta csak két aranygyapjas volt, Miksa bajor hercegnek s Rudolf trónörökösnek. Andrássy gróf e kitüntetése jele annak, hogy az uralkodó kiváló kegyét és megelégedését bírja s azok a kőza hírek, melyek épen mostanában suhantak végig Bécs legfényesebb termein a külügyár „mától holnapig“ állásáról, valótlanak.

A budapesti egyetemen a műrégészeti tan-székre a „Közv.“ hire szerint Torma Károly fog kineveztetni.

Péchi Manó gr. a szabadelvű párt élén üdvözölte a berlini utjáról hazatért miniszterelnökök, kifejtve, hogy ösmert államférfiúi erélye, bölcsessége folytán leküzdi a helyzet nehézségeit. Tisza Kálmán válaszában igéri, ha pártja támogatja, megőrzi az alkotmányos szabadságot, s hazánk érdekeit kész megvédeni minden irányban.

Hivatalos közlemények.

Szolnok-Dobokamegye alispánjának múlt 1876-ik évi november 20-án 3406. sz. a. — az illetőségi hely megállapítása tekintetében kövendő eljárásra vonatkozó — körrendeletét, mivel ez irányban a járási tisztviselők és községi előjáróságok részéről gyakori eltérések követtetnek el, ismételten közölni szükségesnek tartjuk.

Többször tapasztaltattott, miszerint az ország különböző kórházaiban gyógykezelt és a fölvétel alkalmával a törvényhatóságbeli illetőségének val-
lott egyének illetőségi helyök megállapítása kö-
rül nagyon eltérő eljárás követtetik, mi által az
ügymenet nemcsak késedelmet szenved, de szá-
mos esetben megtörtént az, hogy az egyoldalulag
keresztül vitt vizsgálatok várt eredményre nem
vezettek.

Ez okon az illetőségi hely megállapítása te-
kintetéből követendő egyöntetű eljárás szempont-
jából indítva érzem magam az 1876-dik évi
V. t. cz. 1—15-ig terjedő §§-ok pontos szem előtt
tartása mellett különösen a címnek figyelmébe
ajánlani a következőket:

1. A midőn innét a kórház fölvételi iv ki-
küldetik tartozik az illetékes község előjárója
annak üres rovatait lelkészli láttatkozás mellett s
különös tekintettel az illetékesre, azonnal ki-
tölteni, szokásos hivatalos pecséttel ellátni és leg-
később a vételtől számítva 15 nap alatt hozzám
ismét beterjeszteni.

2. Azon esetben, ha az előjáróság részéről
a gyógykezeltre nézve az illetőség el nem ismer-
tetnék, köteles a tanács, illetőleg a szbiró az il-
letőségi hely megállapítása tekintetéből szüksé-
geltető behatóság tárgyalások foganatbavétele iránt
intézkedni s nevezetesen:

a) az érdekelt város, illetőleg község min-
denik hitfelekezeti lelkészétől anyakönyvi kivon-
tatot, esetleg bizonylatot kér be, melyből kitün-
jék: miszerint a kérdéselt egyén avagy annak
szülői ottan nem születtek,

b) ezek után a népszámlálási adatok és a
városban, illetőleg községben vezetni szokott más
nyilvántartási lajstromok veendő vizsgálat alá,
és ha az így megejtett vizsgálatok sem vezetnének
kellő sikerre, az előjáróság jegyzőkönyvileg ki-
kérdezendő arra,

hogy ismeri-e a kérdés alatti gyógykezeltet
avagy annak szülőit?

hogy a gyógykezelt avagy annak szülői mi-
kor jöttek a városra, illetőleg a községbe? ott
minő keresetmódot folytattak? ott meddig lak-
tak? hová és mikor távoztak el?

hogy azon idő alatt, míg ott laktak, fizet-
tek-e az illetők adót? vagy hordoztak-e községi
közterhet?

Mit tud az előjáróság hogy az 1871. évi
XVIII-ik s illetőleg az 1876. évi V. t. cz. értel-
mében a kérdés alatti egyén avagy ennek szülői
hol nyertek törvényszerű illetőséget.

Az ekként szerkesztett iratok alapján az
idézett törvény szem előtt tartása mellett az ösz-
szes tárgyalási iratok beterjesztésével az illetősé-
gi hely megállapítására nézve véleményt ad.

3. Különös figyelmet érdemel a bujasenyves
beteg után követelt gyógydíj behajtása körül kö-
vetendő eljárás, a mennyiben az 1876. évi III. t.
cz. 4. §. b) pontja értelmében, ha azok vagyon-
talanok, a fölmerült gyógydíjat az államkincstár
téríti meg.

Azért figyelmeztetni kívánom a címet, hogy
e tekintetben az utóbb idézett törvény 15. §-ban
írt határidőket pontosan megtartani ne késsék és
ezt annyival is inkább figyelmébe ajánlom, mint
hogy a késedelmes eljárásból a megyei nyilvános
betegápolási alap terhére eső összeg megtérítése
iránt a hanyag tisztviselő ellen a szükséges és
törvényszabta lépéseket lennék kénytelen foga-
natba venni.

Tehát ismételtlen fölívom a címet, hogy a

kórházi iverk visszaküldésénél az általam kitűzött
határidőt pontosan megtartani kötelességének is-
merje.

Szarvadi Pál,
alispán.

Közzgazdaság.

Keleti marhavész.

(Pestis bovina orientalis.)

I.

Azon ragályos állatjárványok között, melyek
hasznos háziállatainknál oly gyakran fellépnek s
oly nagymérvű pusztításokat idéznek elő, legve-
szélyesebb a keleti marhavész.

Ujabb észleletek nyomán ezen betegség nem-
csak szarvasmarhát, hanem juhót és kecskét, sőt
azon tapasztalatok szerint, melyek a párisi „Jar-
din d'acclimatation“-ban (állathonosítási kert)
tétettek, e betegség más kórödzőket is, mint a
Zebut, jakst, bölényt, kőszáli zérgét, szarvast,
őzet, sőt a kórödzőkhöz nem tartozó peccári disz-
nót is meglepi.*)

Ezen kórnak lényege, sajátosságai, lefolyása s
az ide vágó és lehető gyógyeljárásokról ezédom
az alábbiakban röviden értekezni, azon meggyő-
ződésel, hogy szerény törekvésem kórszerűségé-
nél fogva az olvasó s kiváltképpen a gazdakö-
zönség kellő figyelmét kinyerendi.

A keleti marhavész nálunk eredetileg soha-
sem, hanem az orosz birodalom délkeleti tarto-
mányaiban támad; de felette nagy ragályossága
folytán a legnagyobb ovóintézmények mellett is
áthurezoltatik hazánkba.

A kór valódi fészket a szászrétű gyomorban
(Omasus) keresték; mire nézve a szászrétűben ta-
lált és megaszott eledel volt az irányadó, de ez
nem áll, mert a marhavészben elhullott állatok
szászrétűjében az eledel több esetben lágy, mint
száraz, s ez utóbbi körülmény az oltógyomor
(Abomasus) megbetegedésének következménye, a
mennyiben e kórosan megtámadott szerv nem ké-
pes a szászrétűnek eledeltartalmát felvenni s így
egy helyen — a szászrétűben — hosszabb ideig
állván, kiszárad és megkeményedik.

Kórtanilag a marhavész az általános vérbe-
tegségek között foglal helyet, s jól lehet az álla-
ti testnek minden egyes szerveit megtámadhatja,
de mégis kiválólag a hasi szervekben éri el leg-
nagyobb fokát.

„Bruckmüller és Röhl“ szerint e betegség a
vérnek sajátzerű megmásításában áll, melynek
következtében a takhártya rendszeren az egyéni-
ség és talán más hatányok különfélesége szerint,
hurutos diphteriticus kiizzadmányok fejlődnek ki,
melyek kizárólag az oltó gyomron és a bélesator-
na melső részén érik el legnagyobb foku kifejlő-
désüket és ragályos tulajdonságuk.

(Vége köv.)

Pethe Endre, állatorvos.

Szerkesztő postája.

M. T. urnak Szamosujvárt. Sokat akar fogni, de ke-
veset markol. Haladást az újévben.
Sz. R. kisatszonymak. „Gyöngye vagy még Ró-
zsám a szerelemre“, de még gyöngyebb a lant penge-
tésére.

Felelős szerkesztő-kiadó PÁNCZÉL JÁNOS.

*) „Wochenschrift für Thierheilkunde und Viehzucht“
N. 13.

Hirdetések.

Sz. 3532.—1877.

(3—8)

Hirdetmény.

Melynélfogva közhirre tétetik, hogy
Szolnok-Dobokamegyébe keblezett Kocs, Ma-
gosmart, Virágos-Berek és Besztercze-Na-
szód megyébe keblezett Magyar-Nemegye,
Oláh-Nemegye, Lyska, Prizlop, Oláh-Né-
methi és Tóhát községekben a birtoklás vi-
szonyaiból kifolyó közös érdeknél fogva a
birtokosságot illető egész évi s a községet
illető öszi három havi koresmajog jövő 1878-
ik évi januárius 21-én délelőtt 10 órakor a
birtokosság és községek megbízása folytán
1878. márczius 15-től kezdődőleg az eddi-
gi gyakorlatok és módozatok szerint három
egymásután következő évre Bethlenben a
járási szolgabírói irodán nyilvános árverezés
utján haszonbérbe fogadtatni, hol egyszer-
smind az árverezési feltételek rendes időben
megtekinthetők.

Bethlen, 1877. december 8-án.

Flóth Adolf,

szbiró a birtokosság és
községek megbízottja.

1887.

(3—3)

1877. számhoz.

Árlejtési hirdetés.

A kolozsvár-nagybányai államút 107 $\frac{1}{2}$ —11
mértföld közötti szakaszán történt hegycsu-
szás következtében szükségessé vált áthelye-
zését a nagyméltóságú m. kir. közmunka
és közlekedési ministerium 1877. évi no-
vember hó 13-án 16342. szám a. kelt ren-
deletével 906 frt 80 kr. építési összeg ere-
jéig engedélyezvén, ezen munka biztosítása
végett 1878. évi január hó 8-án délelőtt
10 órakor Deésen a m. kir. államépítészeti
hivatal helyiségében zárt ajánlatu írásbeli
árlejtés fog tartatni.

Írásbeli zárt ajánlatok, melyek 50 kros
béllyeggel és 90 frt 68 kr. készpénz, vagy
árfolyamszerű állampapírokból álló bánat-
pénzzel, valamint azon kijelentéssel, hogy
ajánlkozó a munkálatokat és feltételeket
ismeri és elfogadja, ellátandók, és melyek-
ben a tett ajánlat számmal és betűvel kiiran-
dó, az árlejtési tárgyalásra kitűzött óráig a
kir. államépítészeti hivatalhoz benyújtandók.
Az árlejtési tárgyalás megkezdése után ér-
kező ajánlat el nem fogadtatik.

A benyújtott pánatpénz a versenytár-
gyalás befejezése után azonnal biztosíték
gyanánt készpénben vagy tőzsdei árfolyam
szerint számítandó értékkel bíró állampapi-
rokban a vállalati összeg 10%-jára ki-
egyenlítettik — megjegyezvén — hogy ha
árfolyam a névértéket meghaladja csak a
névérték vétetik számításba.

A műszerelvények és feltételek az alól-
írott kir. államépítészeti hivatalnál szokott
hivatalos órákban megtekinthetők.

Deés, 1877. december 12-én.

Egyesült szolnok-dobokamegyei m.
kir. államépítészeti hivatal.

Országos vásárok megyénkben:

Január 15-től 21-ig.

17. és 18. Csáki-Gorbón.

17. és 18. Magyar-Láposon.

P i a c z i á r a k.

A hetivásár		Egy hectoliter (=162 bécsi mérő.)										Egy liter	Egy kilogramm
helye	hó és napja	tiszta búza	elegy búza	rozsa	árpa	zab	török-búza	pityó-ka	ken-der-mag	pa-szuly	marha-hús	juh-hús	sertés-hús
		á r a k r a j e z á r o k b a n											
Deés	decz. 31	780	690	600	—	225	480	400	—	—	24	20	48
Szamosujvár	decz. 31	905	640	560	—	270	590	920	700	15	30	20	40
Bethlen	decz. 28	1000	560	525	—	250	700	200	600	8	28	24	48
M.-Lápos	decz. 20	716	618	520	—	244	536	226	320	6	32	16	40
Retteg	decz. 27	800	500	440	—	220	280	120	360	5	30	24	48

Ny. „Bánffy és Kovács“ könyvnyomdájában Deésen, 1878.